

Tarkastuslautakunnan esitys yhtymäkokoukselle tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

293/02.02.02.00/2024 Vuoden 2024 tilinpäätös

Hallitus 11.03.2025 § 18

Esittelijä vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija johtaja Jussi M. Saarinen, jussi.m.saarinen@hsl.fi
yksikön päällikkö Maarit Hauskamaa, maarit.hauskamaa@hsl.fi

Tilinpäätös vuodelta 2024

Kuntalain 113 §:n mukaan kuntayhtymän hallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se yhtymäkokouksen käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä. Perussopimuksen 11 §:n mukaan kuntayhtymän tilinpäätöksestä päätetään viimeistään toukokuun loppuun mennessä pidettävässä yhtymäkokouksessa.

Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys yhtymäkokouksen hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kuntayhtymän talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Toimintakertomuksessa on tehtävä myös esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tuloslaskelma

Tuotot

Lipputulot ovat yhteensä 372,2 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 12,8 milj. eurolla (-3,3 %). Talousarvion lipunmyyntiennuste perustui keskimäärin -6 % matkustajamäärän laskuun vuoteen 2019 verrattuna, kun toteutunut matkustajamäärien vähenemä oli -9 %. Matkustajamäärät näyttävät vakiintuneen etätöyön myötä pysyvästi vuotta 2019 alempaan tasoon.

Kunnat maksavat HSL:n kulut kuntaosuuksina siltä osin kuin niitä ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Laskutetut kuntaosuudet olivat yhteensä muutetun talousarvion mukaiset 476,6 milj. euroa ja toimintakuluista niillä katettiin 53,3 %.

Tukia ja avustuksia saatiin yhteensä 5,9 milj. euroa, josta 4,7 milj. euroa on ennakkokirjaus tilikauden suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuesta ja 1,2 milj. euroa kirjattiin muita tukia ja avustuksia.

Muut toimintatuotot olivat yhteensä 17,6 milj. euroa ja ne koostuvat pääosin tarkastusmaksutuloista sekä liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaitteiden ja taukotilojen vuokrista. Tarkastusmaksutuloja kertyi 7,1 milj. euroa ja niistä kirjattiin 2,0 milj. euron luottotappiovaraus. Muut tuotot sisältävät myös 2,8 milj. euron kirjanpidollisen oikaisuerän matkakorttien edellisen korttisukupolven käyttämättömään arvoon.

Kulut

Toimintakuluja toteutui yhteensä 894,5 milj. euroa, mikä jäi 14,3 milj. euroa alle talousarvion (-1,6 %). Toimintakuluista 854,3 milj. euroa (95,5 %) oli palvelujen ostomenoja.

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat yhteensä 590,9 milj. euroa, 66,1 % HSL:n toimintakuluista. Operointikustannukset kasvoivat vertailukauteen nähden 32,0 milj. euroa (5,7 %), mutta alittivat talousarvion 18,6 milj. eurolla (-3,0 %).

Operointikulujen osalta bussiliikenne on selkeästi suurin kokonaisuus 58,0 %:n osuudella kaikista liikenteen operointikuluista. Vuonna 2024 bussiliikenteen operointikustannukset olivat 342,8 milj. euroa. Kustannukset alittivat talousarvion - 13,4 milj. eurolla (-3,8 %). Talousarviota alhaisemman kustannusten taustalla on alkuvuoden lakkojen ja haastavien keliolosuhteiden vaikutukset niiden heijastuessa liikenteen luotettavuuteen ja sujuvuuteen. Myös HSL:n maksamien luotettavuuskannusteiden ja laatubonusten määrä jäi arvioitua alhaisemmaksi, mikä osittain selittyy edellä mainituilla operatiivisilla haasteilla. Junaliikenteen kustannukset olivat yhteensä 94,0 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 96,1 milj. euron menoihin. Yhteensä junaliikenteen kustannukset alittivat talousarvion 2,1 milj. eurolla (-2,2 %). Suurin ero talousarvioon johtuu junakalustoyhtiön 3,3 milj. euron hyvityksestä. Metrolilikenteen kustannukset olivat 60,2 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 61,9 milj. euron menoihin. Metrolilikenteen kustannukset alittivat näin ollen talousarvion 1,7 milj. eurolla (-2,8 %). Metron suoritepohjaisissa kustannuksissa saavutettiin säästöjä pääosin ajokustannustason laskun, sekä alempien suoritekorvausten takia. Säästöjä talousarvioon nähden syntyi myös Sammalvuoren varikosta maksettavista korvauksista sekä arvioutuja alemmat kustannukset pääomakorvauksissa. Raitioliikenteen kustannukset olivat 67,0 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 71,0 milj. euron menoihin. Raitioliikenteen kustannukset alittivat näin ollen talousarvion 4,0 milj. eurolla (-5,6 %). Raitioliikenteen suoritepohjaisissa kustannuksissa saavutettiin säästöjä kustannustason laskun sekä alempien suoritekorvausten takia. Lisäksi Ruskeasuon varikon myöhempi aloitusajankohta lisäsi säästöjä. Pikaraitioliikenteen kustannukset olivat 19,1 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 19,4 milj. euron menoihin. Pikaraitioliikenteen kustannukset alittivat näin ollen talousarvion 0,3 milj. eurolla (-1,2 %). Lauttaliikenteen toteutuneet kustannukset (7,8 milj. euroa) ylittivät talousarvion 2,9 milj. eurolla. Arvioitua suurempien kustannusten taustalla on huoltotoimenpiteet ja korvaava liikenne, jota ei huomioitu talousarviossa.

Jäsenkunnat ilmoittavat infralaskutuksensa kustannukset HSL:lle vuosittain. Kuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä täysimääräisesti infran hallinto- ja ylläpitokulut. Joukkoliikenneinfrastruktura maksettavat käyttöoikeuskorvaukset olivat yhteensä 220,3 milj. euroa ja toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Jäsenkunnille maksettavien infrakorvausten lisäksi HSL hankkii ostopalveluna Leppävaarassa ja Eirassa sijaitsevien sähköbussien latausinfra.

Muita toimintakuluja kuin operointi- ja infrakustannuksia toteutui yhteensä 83,3 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 4,6 milj. eurolla (5,9 %).

Muut palveluostot ovat yhteensä 43,2 milj. euroa, 2,3 milj. euroa (5,7 %) yli talousarvion. Ulkopuolelta ostettuihin omaa osaamista täydentävin asiantuntijapalveluihin käytettiin 1,9 milj. euroa enemmän mitä talousarviossa oli varauduttu.

Henkilöstökuluja toteutui yhteensä 30,9 milj. euroa, ja ne ylittivät talousarvion 3,1 milj. eurolla (11,4 %). Henkilömäärä on tilinpäätöksessä lähes sama kuin talousarviossa.

Yksittäisissä tilikohdissa erilliskorvauksiin ja sivukuluihin oli talousarviossa liian pieni varaus. Tilinpäätös ei sisällä tulospalkkiovarausta.

Vuokrakuluja toteutui yhteensä 5,7 milj. euroa, mikä on 0,7 milj. euroa yli talousarvion. Toimitiloista maksettiin ylimääräinen yhtiövastike vuonna 2024. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksiin käytettiin 1,0 milj. euroa sekä muihin kuluihin 2,6 milj. euroa. Muut kulut sisältävät tarkastusmaksutuloista toimintavuodelta 2024 kirjatun luottotappiovarauksen 2,0 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä **toimintakate** oli 22,2 milj. euroa alijäämäinen.

Rahoitus

Rahoituksen nettotuotoksi muodostui 3,2 milj. euroa, kun talousarviossa varauduttiin 15,8 milj. euron nettotuottoihin. Talousarviossa oli varauduttu matkakortin arvon toteutunutta suurempaan tuloutukseen, joka toteutuu eri tulokohdassa toimintatuotoissa ja suurelta osin vasta vuonna 2025. Korkotuottoja ylimääräisten kassavarojen sijoituksista kertyi vuoden aikana yhteensä 1,1 milj. euroa ja 2,4 milj. euroa kertyi korkotuottoa maksuliiketeileiltä.

Kassavaroja on tilinpäätöshetkellä 31.12.2023 sijoitettuna Dansken korkorahastoon 34,0 milj. euroa ja määräaikaiselle talletustilille 20,0 milj. euroa sekä Hypoteekkiyhdistyksen määräaikaiselle talletustilille yhteensä 25,0 milj. euroa.

Rahoituksen tunnusluvulla mitattuna HSL:n kassan riittävyys oli tilinpäätöksessä vielä hyvällä tasolla ollen 51,0 päivää. Maksuvalmiussuhde eli Quick Ratio heikkeni edellisvuodesta ollen 1,64 (yleisesti 2-2,5 välillä olevaa arvoa pidetään hyvänä tasona).

Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 13,5 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 3,7 milj. eurolla. Talousarviossa oli ennakoitu uuden lipputilihankkeen poistojen alkamisajankohdan ajoitus vuoteen 2024.

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 32,4 milj. euroa alijäämäinen, kun talousarviossa oli varauduttu 31,1 milj. euron alijäämaiseen tulokseen. Alijäämä esitetään kirjattavaksi edellisten vuosien yli-/alijäämätileille.

Vuoden 2024 **investointimenot** ovat yhteensä 24,4 milj. euroa ja ne alittivat muutetun talousarvion 0,1 milj. eurolla (-0,4 %). Investointeihin kirjattiin rahoitusosuuksia valtiolta 2,8 milj. euroa, jonka jälkeen nettoinvestointimenot olivat 21,5 milj. euroa.

Taseen loppusumma 222,9 milj. euroa ja se laski edellisvuodesta 30,6 milj. eurolla.

HSL:n peruspääoma 31.12.2024 on 9,6 milj. euroa ja se säilyi edellisvuoden tasossa. Kun tilikauden alijäämä, 32,4 milj. euroa, kirjataan edellisten tilikausien yli/alijäämätileille, oma pääoma on tilinpäätöksessä 77,6 milj. euroa.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen

Hyväksyessään 28.11.2023 § 10 HSL:n vuoden 2024 talousarvion yhtymäkokous päätti, että sitovia määrärahoja talousarviossa ovat toimintakulut ja investointimenot ja sitova tuloarvio kuntaosuudet yhteensä. Yhtymäkokous hyväksyi 26.11.2024 § 11 muutoksen talousarvion investointimenoihin, joihin lisättiin 1,0 milj. euroa.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen:

	TA2024	Muutettu TA2024	Tilinpäätös 2024	ERO Muut. TA2024/TP2024	
Toimintamenot	909 000 000 €	909 000 000 €	894 490 695 €	-14 509 305	-1,6 %
Investointimenot	23 479 000 €	24 460 000 €	24 351 938 €	-108 062	-0,4 %
Kuntaosuudet	476 614 000 €	476 614 000 €	476 614 000 €	0	0,0 %

Laskutetut kuntaosuudet toteutuivat talousarvion mukaisina. Toimintakulut jäivät 14,5 milj. euroa (-1,6 %) alle talousarvion sitovan erän ja investointimenot 0,1 milj. euroa (-0,4 %) muutetun talousarvion sitovasta erästä.

Hyväksyessään 28.11.2023 § 10 Toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2024-2026 Yhtymäkokous päätti, että vuonna 2024 HSL maksaa kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta PKS-omistajaohjauksen tavoitteiden mukaisesti 1,5 %:n korvauksen. Peruspääomalle maksettava korko on huomioitu tilinpäätöksessä.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) ehdottaa yhtymäkokoukselle, että tilikauden alijäämä, 32 420 933,83 euroa kirjataan edellisten vuosien yli-/alijäämätileille; sekä

b) hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätöksen tarkastuksen ja tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen yhtymäkokouksen käsiteltäväksi.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

Tilinpäätös 2024

Tarkastuslautakunta 23.4.2025 § 26

Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilivuodelta 2024. Lautakunta antaa tilintarkastuskertomuksen yhtymäkokoukselle tiedoksi ja toteaa, että tilintarkastuskertomus ei sisällä sellaista muistutusta, josta olisi hankittava asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto.

Ehdotus

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että:

Yhtymäkokous päättää merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024 tiedoksi.

- Vuoden 2024 tilinpäätös hyväksytään.

ja

- Kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.2024–31.12.2024.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös Esityksen mukaisesti

Yhtymäkokous 27.05.2025

Ehdotus Yhtymäkokous päättää

- a) merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024 tiedoksi;
- b) vahvistaa vuoden 2024 tilinpäätöksen ja myöntää tilivelvollisille vastuuvapauden tilikaudelta 2024;
- c) että tilikauden alijäämä, 32 420 933,83 euroa kirjataan edellisten vuosien yli/alijäämätilille; sekä
- d) todeta, että peruspääomalle maksetaan yhtymäkokouksessa 26.11.2024 päätetysti PKS-omistajaohjauslinjauksen mukaisesti 1,5 % korkoa.

Päätös